

Міжнародний гуманітарний університет
Факультет мистецтва та дизайну
Кафедра мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія України та української культури

Галузь знань	<u>24 «Сфера обслуговування»</u>
Спеціальність	<u>241 «Готельно-ресторанна справа»</u>
Назва освітньої програми	<u>Історія України</u>
Рівень вищої освіти	<u>Бакалавр</u>

Розробники і викладачі	Контактний тел.	E-mail
Професор кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних наук д.істор.н., проф. Тарас ГОНЧАРУК	+380673694160	gon4aruk_mgu@gmail.com

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Навчальна дисципліна «Історія України та української культури» вивчає питання розвитку України як держави, розкриває політичні, економічні, культурні та інші питання, формує розуміння історії як важливої частини становлення державності як в масштабі Європи, так і у всесвітньому процесі.

Мова навчання – українська

Статус навчальної дисципліни – обов'язкова.

Мета дисципліни «Історія України та української культури» полягає в розкритті закономірностей та особливостей політичного, економічного, соціального та культурного розвитку України, її відносин з іншими державами та народами.

Основні завдання навчальної дисципліни

- подати наукову періодизацію історії України, характерні риси основних періодів української історії, їх особливості, визначальні події та явища в кожному з них;
- узагальнити досвід національного державотворення, традиції української державності, значення боротьби українського народу за її відродження та збереження;
- розкрити історію суспільно-політичних та соціально-економічних процесів в Україні, основні етапи українського національно-визвольного руху, його конкретний зміст та організаційні форми, визначити місце і роль в українській історії видатних історичних осіб;
- висвітлити зміст і особливості розвитку української матеріальної та духовної культури, її взаємозв'язок із світовою культурою;
- показати найважливіші події та явища української історії в контексті світової історії, роль України в системі міжнародних відносин

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни «Історія України та української культури» формуються наступні компетентності із передбачених освітньо-науковою програмою:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

ЗК 1. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.

ЗК 2. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо, реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 6. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 7. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК 9. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Нормативний зміст підготовки бакалавра, сформульований у термінах результатів навчання, передбачених освітньою програмою:

РН 20. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Знання:

Перебіг основних подій політичного процесу, його діячів, соціально-економічні зміни, що відбулися на українських землях, основні етапи духовного і культурного життя українського суспільства, біографічні дані про видатних представників духовенства, культури, освіти і науки, загальні тенденції розвитку українських земель.

Уміння:

1. Визначати хронологічну послідовність історичних подій; хронологічно співвідносити процеси, які відбувалися на землях України із загальноєвропейськими тенденціями історичного руху.
2. Показувати на історичній карті території розселення українців, територіальні зміни, що відбувалися, і співставляти їх із сучасними кордонами України.
3. Характеризувати політико-адміністративний устрій України на різних історичних етапах, форми та засади функціонування української державності.
4. Визначати сутність української національної ідеї, причини розвитку та особливості українського національного та суспільно-політичного рухів у контексті націєтворчих процесів у Центрально-Східній Європі.
5. Пояснювати економічні та соціальні процеси на території України, сутність переходу від традиційного до індустріального суспільства; називати основні риси модерного суспільства.
6. Описувати та порівнювати становище українського населення та риси повсякденного життя українців на різних етапах історичного розвитку та у складі різних державних утворень.
7. Описувати явища культурного та духовного життя; порівнювати ідеї та цінності минулого з сучасними державотворчими ідеями та культурними цінностями українців.
8. Аналізувати економічну, політичну та культурну активність інших етносів нації на території України; характеризувати міжнаціональні відносини та наводити приклади взаємодії між українським та іншими національними рухами на території України.
9. Визначати місце та роль українців у складі Речі Посполитої, Російської імперії, Австрійської (Австро-Угорської) монархії, Радянського Союзу та інших політичних утворень, наводити приклади українського вкладу в буття цих держав.
10. Визначати суспільну значущість історичних подій, тенденції розвитку українського суспільства, які домінували на різних історичних етапах, та причинно-наслідкові зв'язки.
11. Шукати історичну інформацію та користуватися різними джерелами інформації (науковими монографіями, науково-популярними працями, енциклопедіями, періодичними виданнями та ін.).
12. Критично оцінювати історичну інформацію та інтерпретувати її з урахуванням множинності підходів; формувати власну точку зору та представляти її в усній та писемній формі.

Навички:

1. Аналізувати історичні події, знаходження основних етапів формування;
2. Розкриття самобутності і ідеї української державності, вміння порівнювати різні історичні процеси в історії;
3. Можливість обґрунтовано розуміти різноманітність української культури;
4. Зіставлення сучасних та минулих територій розселення українців, зміни в повсякденному, суспільному та світському житті.

3. ОБСЯГ ТА ОЗНАКИ КУРСУ

Загалом		Вид заняття (денне відділення / заочне відділення)			Ознаки курсу		
ЄКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття	Самостійна робота	Курс, (рік навчання)	Семестр	Обов'язкова / вибіркова
3	90	14/4	16/6	60/80	1	1	Обов'язкова

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				Заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лекц.	прак	сам. роб.		лекц.	прак	сам. роб.
Тема 1. Вступ до історії України. Первісне суспільство і перші державні утворення на території України. Київська Русь. Галицько-Волинське князівство: зародження державності українського народу (IX – перша половина XIV ст.).	12	2	2	8	11	0,5	0,5	10
Тема 2 Україна в другій половині XIV – першій половині XVII ст.: литовсько-польська доба. Українська національна революція середини XVII ст.: формування козацької держави.	14	2	2	10	11	0,5	0,5	10
Тема 3 Україна в другій половині XVII – XVIII ст.: доба Руїни та Гетьманщини. Україна у складі Російської та Австрійської імперій: колоніальна політика російського самодержавства та австрійського абсолютизму; національне відродження (кінець XVIII – початок XX	10	2	2	6	13,5	0,5	1	12

ст.).								
Тема 4. Українська національна революція 1917–1921 рр.: відродження української державності. Україна у міжвоєнний період (1921 – 1938 рр.): утвердження тоталітарного режиму; спадкоємність традицій боротьби за незалежну українську державу.	14	2	4	8	13,5	0,5	1	12
Тема 5. Україна в роки Другої світової війни (1939–1945 рр.). Україна в др. пол. 40-х – пер. пол. 80-х рр. ХХ ст.: трансформації суспільно-політичного та економічного розвитку.	14	2	2	10	13,5	0,5	1	12
Тема 6. Україна на шляху до незалежності (середина 80-х рр. ХХ ст. –2016 р.). Розвиток української культури у кінець ХVІ – 18 ст	12	2	2	8	13,5	0,5	1	12
Тема 7. Українська культура у післявоєнні роки. Здобутки і проблеми української культури у часи незалежності	14	2	2	10	14	1	1	12
Усього годин	90	14	16	60	90	4	6	80
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ - Екзамен								

5. ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ / ОБЛАДНАННЯ

Студенти отримують теми та питання курсу, основну і додаткову літературу, рекомендації, завдання та оцінки за їх виконання як традиційним шляхом, так і з використанням університетської платформи он-лайн навчання на базі Moodle та онлайн ресурсів Zoom, Google Classroom та Google Meet. Практичні навички у пошуку та аналізу інформації за курсом, з оформлення індивідуальних завдань, тощо, студенти отримують, користуючись університетськими комп'ютерними класами та бібліотекою. В процесі навчання використовується проектор EPSON EB-X9, проекційний стаціонарний екран. Ноутбук ASUS E509D AMD Ryzen 3 3200U with Radeon Vega Mobile Gfx 2,60 GHz. ASUS n3050i-c/ Intel(R) Celeron(R) CPU N3050 1.60 GHz.

Програмне забезпечення: Linux ubuntu, Libreoffice, Blender, Autodesk Homestyler, Planner 5D, Remplanner, SmartDraw, GOOGLE ANALYTICS, CANVA, Google SketchUp, Figma. Доступ до Інтернету.

6. ПИТАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	<p>Тема 1. Етнічні переоформлення на українських землях в доісторичний період. Київська Русь і Галицько-Волинська держава в історії України. Написати реферат на одну з вибраних тем:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Доісторичне минуле сучасних українських земель. 2. Населення епохи міді та бронзи. Трипільська культура. 3. Античні міста-держави Північного Причорномор'я. 4. Кочові племена на території сучасної України. 5. Прабатьківщина та походження слов'ян. 6. Побут та звички перших слов'янських племен. 7. Археологічні дослідження на території України. 8. Походження українського народу. 9. Антропологічні риси українців. Мова, побут, звичаї. 10. Етногенез українців. 11. Розвиток феодальних відносин і утворення державності у східних слов'ян. 12. Соціально-економічні та політичні відносини в Давньоруській державі. 13. Історична література про місце і роль Київської Русі в історичній долі східнослов'янських народів. 14. Основні етапи розвитку Київської Русі. 15. Період експансії великих київських князів. 16. Боротьба Русі з кочівниками. 17. Відносини київських князів з Візантією. 18. Зв'язки Володимира Великого та Ярослава Мудрого з Заходом. 	2	0,5
2	<p>Тема 2. Посилення польської експансії на українські землі. Польсько-литовські унії та їх наслідки для українського народу. Місце і роль українського козацтва та Запорозької Січі в боротьбі за українську державність. Козацько-гетьманська держава середини XVII ст.: соціальна структура, політикоадміністративний устрій та економічна політика. Написати реферат на одну з вибраних тем:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Польська експансія на українські землі. Загарбання Галичини Польщею. 2. Перехід Волині та Наддніпрянщини під владу Литви. Політика литовських князів в 	2	0,5

	<p>українських землях.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Люблінська унія 1569 р. Становище українських земель під владою Речі Посполитої. 4. Становище українського селянства в часи польсько-литовської окупації. 5. Українські міста: ремесла, торгівля. 6. Братства та їх роль у суспільно-політичному житті України. 7. Розвиток освіти. Роль церкви. 8. Перші згадки про козацтво. 9. Передумови, причини, характер та рушійні сили Визвольної війни 1648-1657 рр. 10. Початок військових дій у 1648 р. 11. Військові події 1649-1653 рр. Зборівське та Білоцерківське перемир'я. 12. Останній етап Визвольної війни. Участь Московії у війні проти Польщі. 13. Б.Хмельницький – керівник національно-визвольної боротьби 1648-1657 рр. 14. Державотворча діяльність Б.Хмельницького. 15. Б.Хмельницький у пам'яті українського народу. 		
3	<p>Тема 3. Українсько-російсько-відносини другої 2 половини XVII – XVIII ст.: від обмеження державного суверенітету до ліквідації української автономії. Суспільно-політичний рух й національне відродження в Україні наприкінці XVIII на початку XIX ст. Українці в роки Першої світової війни.</p> <p>Написати реферат на одну з вибраних тем:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Політика К.Розумовського в Україні. 2. Ліквідація козацького устрою і гетьманства в Україні царизмом. 3. Гетьманщина. Внутрішня та зовнішня політика гетьмана І.Мазепи 4. Ліквідація залишків української автономії російським царизмом у II половині XVIII ст. 5. Зруйнування Запорізької Січі Катериною II. 6. Роль запорізького козацтва в історії українського народу 7. Масове заселення Слобожанщини у XVII ст. 8. Будівництво міст. 9. Освіта. Поширення шкільництва в Україні. 2 10. Мистецтво: малярство, архітектура. 11. Література. Г.Сковорода, І.Котляревський. 12. Становище українських земель у складі Російської імперії. 13. Реформи 60-70-х років: сутність та наслідки. 3 14. Доба індустріалізації в Наддніпрянщині у II половині XIX ст. 15. Початок духовного відродження України. 	2	1

	16. Т.Г.Шевченко і його роль у – духовному відродженні нації.		
4	<p>Тема 4. Друга українська національна революція 1917– 1921 рр. Гетьманська держава та Директорія УНР. Утвердження тоталітарного режиму в Україні. Його суть та механізми реалізації.</p> <p>Написати реферат на одну з вибраних тем:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Російська громадськість і українське питання. 2. Переговори Центральної Ради з Тимчасовим урядом у Петрограді. 3. Проголошення перших Універсалів. Боротьба за автономію України. 4. Боротьба за незалежну Українську державу (кінець 1917 р. – початок 1918 р.) 5. Наступ Червоної Армії. Перемога Радянської влади в Україні 6. М.Грушевський – політичний діяч, перший президент УНР. 7. Збройна боротьба Директорії за українську державність. 8. Україна під владою більшовиків у 1919 – 1920 рр. 9. Формування радянської державної системи. 10. НЕП : сутність, мета та заходи здійснення. <p>Політичні процеси в Україні в 30-х роках.</p>	4	1
5	<p>Тема 5.</p> <p>Українське питання напередодні та в початковий період війни. Оформлення нового політикоправового статусу Західної України. Опозиційний рух у 60-80-х роках. Новітня русифікація та її наслідки в Україні.</p> <p>Написати реферат на одну з вибраних тем:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Національні меншості в Україні. 2. Пожвавлення розвитку освіти, науки, мистецтва, театру. 3. Розвиток літератури. “Українське відродження”. 4. Розвиток важкої промисловості України в 30-40х рр. 5. Трагедія голоду – злочин проти українського селянства. 6. Політичні зміни в Україні у II половині 50-х – середині 60-х років. Початок десталінізації. 7. Лібералізація суспільно-політичного життя. 8. Економічні реформи та їх результати в Україні. 9. Духовне життя. Шістдесятники 	2	1
6	<p>Тема 6. Державотворчі процеси розбудови незалежності. Україна у світовому політичному процесі. Історичний шлях незалежної української держави. Розвиток української культури у кінець ХVI – 18 ст.</p> <p>Написати реферат на одну з вибраних тем:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні тенденції соціально-економічного розвитку країни. 	2	1

	2. Важка промисловість України: проблеми й перспективи. 3. Проблеми аграрного комплексу й спроби його реформування. 4. Релігійне протистояння. 5. Берестейська Унія. 6. Наступ католицизму. 7. Полемічна література. 8. Розквіт Київського православ'я. 9. Петро Могила. Структура Києво-Могилянської академії; виховні принципи та навчальний процес в академії		
7	Тема 7. Українська культура у післявоєнні роки. Здобутки і проблеми української культури у часи незалежності 1. Стан української культури в період «хрущовської відлиги»; особливості розвитку освіти: вища школа; література, театр та кіно, музика; розвиток архітектури та мистецтва. 2. Становище української культури у незалежній державі; архітектура та образотворче мистецтво; розвиток музичного та театрального мистецтва; становище українського кінематографу, телебачення, радіо тощо. 3. Проблеми мовно-культурні у різних регіонах. Культурні досягнення української діаспори	2	1
	Всього	16	6

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

До самостійної роботи студентів щодо вивчення дисципліни «Історія України та української культури» включається:

1. Обов'язкове знайомство з науковою літературою відповідно зазначених у програмі тем.
2. Внесення до конспекту розгорнутого плану відповіді на встановлені питання до кожного семінарського заняття, згідно програми курсу.
3. Обов'язкове конспектування матеріалів до тем, винесених на самостійний розгляд здобувачів, згідно тематичного плану дисципліни.
4. Підготовка та виконання реферату/доповіді/есе.
5. Пошукова робота з Інтернет-ресурсами.
6. Підготовка до семестрового контролю.
7. Підготовка наукової статті або тез доповіді на конференцію.

Виконуючи самостійну роботу, студент знайомиться з рекомендованою в робочій програмі курсу літературою, яку він бере в бібліотеці чи в Інтернет ресурсах. Прочитані матеріали студент акумулює у власному конспекті у вигляді коментарів та нотаток до кожного пункту плану семінарського заняття та до окремих тем, винесених в робочій програмі на самостійне ознайомлення.

Конспект із виконаними завданнями подається викладачу на перевірку під час проведення відповідного семінарського заняття, або в інший, визначений викладачем час.

Загальний підсумок самостійної роботи з вивчення курсу здобувач показує під час консультації.

Питання з кожної теми, які потрібно додатково розглянути та законспектувати, вказані у таблиці.

Тематика та питання до самостійної підготовки та індивідуальних завдань

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	<p>Тема 1. Етнічні переоформлення на українських землях в доісторичний період. Київська Русь і Галицько-Волинська держава в історії України.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Доісторичне минуле сучасних українських земель. 2. Населення епохи міді та бронзи. Трипільська культура. 3. Античні міста-держави Північного Причорномор'я. 4. Кочові племена на території сучасної України. 5. Прабатьківщина та походження слов'ян. 6. Побут та звички перших слов'янських племен. 7. Археологічні дослідження на території України. 8. Походження українського народу. 9. Антропологічні риси українців. Мова, побут, звичаї. 10. Етногенез українців. 11. Розвиток феодальних відносин і утворення державності у східних слов'ян. 12. Соціально-економічні та політичні відносини в Давньоруській державі. 13. Історична література про місце і роль Київської Русі в історичній долі східнослов'янських народів. 14. Основні етапи розвитку Київської Русі. 15. Період експансії великих київських князів. 16. Боротьба Русі з кочівниками. 17. Відносини київських князів з Візантією. 18. Зв'язки Володимира Великого та Ярослава Мудрого з Заходом. 	8	10
2	<p>Тема 2. Посилення польської експансії на українські землі. Польсько-литовські унії та їх наслідки для українського народу. Місце і роль українського козацтва та Запорозької Січі в боротьбі за українську державність. Козацько-гетьманська держава середини XVII ст.: соціальна структура, політикоадміністративний устрій та економічна політика.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Польська експансія на українські землі. Загарбання Галичини Польщею. 2. Перехід Волині та Наддніпрянщини під владу Литви. Політика литовських князів в українських землях. 3. Люблінська унія 1569 р. Становище українських земель під владою Речі Посполитої. 	10	10

	<ul style="list-style-type: none"> 4. Становище українського селянства в часи польськолиитовської окупації. 5. Українські міста: ремесла, торгівля. 6. Братства та їх роль у суспільно-політичному житті України. 7. Розвиток освіти. Роль церкви. 8. Перші згадки про козацтво. 9. Передумови, причини, характер та рушійні сили Визвольної війни 1648-1657 рр. 10. Початок військових дій у 1648 р. 11. Військові події 1649-1653 рр. Зборівське та Білоцерківське перемир'я. 12. Останній етап Визвольної війни. Участь Московії у війні проти Польщі. 13. Б.Хмельницький – керівник національно-визвольної боротьби 1648-1657 рр. 14. Державотворча діяльність Б.Хмельницького. 15. Б.Хмельницький у пам'яті українського народу. 		
3	<p>Тема 3. Українсько-російсько-відносини другої 2 половини XVII – XVIII ст.: від обмеження державного суверенітету до ліквідації української автономії. Суспільно-політичний рух й національне відродження в Україні наприкінці XVIII на початку XX ст. Українці в роки Першої світової війни.</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Політика К.Розумовського в Україні. 2. Ліквідація козацького устрою і гетьманства в Україні царизмом. 3. Гетьманщина. Внутрішня та зовнішня політика гетьмана І.Мазепи 4. Ліквідація залишків української автономії російським царизмом у II половині XVIII ст. 5. Зруйнування Запорізької Січі Катериною II. Роль запорізького козацтва в історії українського народу. 6. Масове заселення Слобожанщини у XVII ст. 7. Будівництво міст. 8. Освіта. Поширення шкільництва в Україні. 2 9. Мистецтво: малярство, архітектура. 10. Література. Г.Сковорода, І.Котляревський. 11. Становище українських земель у складі Російської імперії. 12. Реформи 60-70-х років: сутність та наслідки. 3 13. Доба індустріалізації в Наддніпрянщині у II половині XIX ст. 14. Початок духовного відродження України. Т.Г.Шевченко і його роль у – духовному відродженні нації. 	6	12
4	<p>Тема 4. Друга українська національна революція 1917– 1921 рр. Гетьманська держава та Директорія УНР. Утвердження тоталітарного режиму в</p>	8	12

	<p>Україні. Його суть та механізми реалізації.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Російська громадськість і українське питання. 2. Переговори Центральної Ради з Тимчасовим урядом у Петрограді. 3. Проголошення перших Універсалів. Боротьба за автономію України. 4. Боротьба за незалежну Українську державу (кінець 1917 р. – початок 1918 р.) 5. Наступ Червоної Армії. Перемога Радянської влади в Україні 6. М.Грушевський – політичний діяч, перший президент УНР. 7. Збройна боротьба Директорії за українську державність. Причини поразки. 8. Україна під владою більшовиків у 1919 – 1920 рр. 9. Формування радянської державної системи. 10. НЕП : сутність, мета та заходи здійснення. 11. Політичні процеси в Україні в 30-х роках. 		
5	<p>Тема 5. Українське питання напередодні та в початковий період війни. Оформлення нового політикоправового статусу Західної України. Опозиційний рух у 60-80-х роках. Новітня русифікація та її наслідки в Україні.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Національні меншості в Україні. 2. Пожвавлення розвитку освіти, науки, мистецтва, театру. 3. Розвиток літератури. “Українське відродження”. 4. Розвиток важкої промисловості України в 30-40х рр. 5. Трагедія голоду – злочин проти українського селянства. 6. Політичні зміни в Україні у II половині 50-х – середині 60-х років. Початок десталінізації. 7. Лібералізація суспільно-політичного життя. 8. Економічні реформи та їх результати в Україні. 9. Духовне життя. Шістдесятники. 	10	12
6	<p>Тема 6. Державотворчі процеси розбудови незалежності. Україна у світовому політичному процесі. Основні тенденції соціально-економічного розвитку країни. Історичний шлях незалежної української держави. Розвиток української культури у кінець 16 – 18 ст</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Важка промисловість України: проблеми й перспективи. 2. Проблеми аграрного комплексу й спроби його реформування. 3. Релігійне протистояння. 4. Берестейська Унія. 5. Наступ католицизму. 6. Полемічна література. 7. Розквіт Київського православ'я. 	8	12

	8. Петро Могила. Структура Києво-Могилянської академії; виховні принципи та навчальний процес в академії		
7	Тема 7. Українська культура у післявоєнні роки. Здобутки і проблеми української культури у часи незалежності 1. Особливості козацького літописання; 2. Особливості архітектури козацької доби; 3. Українське бароко; 4. Театральне та образотворче мистецтво в Україні; 5. Освіта та література; архітектура та образотворче мистецтво; 6. Музичне життя в Україні. роль І. Мазепи та П. Могили у становленні культури. Філософ Г.Сковорода. Іоан-Георг Пінзель.	10	12
	Всього	60	80

8. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Робоча програма навчальної дисципліни передбачає наступні види та методи контролю:

Види контролю		Складові оцінювання
поточний контроль – опитування, тестування, контрольні роботи		50%
підсумковий контроль - екзамен		50%
Методи діагностики знань (контролю)	фронтальне опитування; наукова доповідь, реферати, усне повідомлення, індивідуальне опитування; робота у групах; практичні завдання, екзамен	

Питання до екзамену

1. Характеристика головних історичних регіонів України.
2. Особливості геополітичного становища України: минуле й сьогодення.
3. Історія розвитку національної української символіки.
4. Першопочатки людського життя на терені України. Трипільська культура.
5. Скіфо-сарматська доба в Україні та античний світ.
6. Сучасні теорії етногенезу слов'ян. Східнослов'янські племінні союзи на території України напередодні виникнення Київської Русі.
7. Утворення Київської Русі: гіпотези, причини, етапи.
8. Соціально-політичний устрій Київської Русі.
9. Формування сучасних східнослов'янських етносів. Питання про давньоруську народність.
10. Початки християнства на Русі.

11. Культура Київської Русі.
12. Основні політичні центри на давньоруських землях XII-XIII ст.: порівняльна характеристика.
13. Галицько-Волинська держава в XII-XIV ст.
14. Статус та особливості розвитку українських земель у складі Великого Князівства Литовського (др. пол. XIV - перша пол. XVI ст.).
15. Люблінська унія 1569 р. Соціально-економічні наслідки перебування українських земель у складі Речі Посполитої (1569-1647 рр.).
16. Берестейська релігійна унія (1596 р.) та її наслідки.
17. Українська культура доби Ренесансу (XV - перша пол. XVI ст.).
18. Походження українського козацтва.
19. Запорізька Січ (XVI-XVIII ст.).
20. Еволюція козацького руху (кінець XVI - перша пол. XVII ст.).
21. Причини та головні етапи Визвольної війни українського народу під керівництвом Б. Хмельницького.
22. Основні напрями зовнішньої політики Б. Хмельницького.
23. Становлення Української козацької держави в ході Визвольної війни українського народу.
24. Переяславська Рада та Березневі статті 1654 р. Наслідки українсько-російської угоди.
25. Політична діяльність гетьмана І. Виговського. Гадяцька угода.
26. Руїна: громадянська війна 60-80-х рр. в українській козацькій державі.
27. Гетьман І. Мазепа та його діяльність.
28. Характеристика Конституції П. Орлика.
29. Становище та особливості розвитку Української козацької держави у XVIII ст. (1709-1783 рр.). Малоросійські колегії.
30. Галичина та Правобережжя наприкінці XVII-XVIII ст. Занепад і ліквідація Речі Посполитої та доля українських земель.
31. Гайдамацький рух. Коліївщина 1768 р.
32. Закарпаття та Буковина в XIV-XVIII ст.
33. Слобідська Україна XVII-XVIII ст.
34. Основні риси, особливості та досягнення української культури доби бароко.
35. Українське національно-культурне Відродження кін. XVIII-XIX ст. Періодизація та особливості.
36. Український вплив на російську культуру в середині XVIII - першій пол. XIX ст.
37. Кирило-Мефодіївське братство: програма і діяльність.
38. Адміністративно-політичний устрій, особливості соціально-економічного та культурного розвитку українських земель у складі Австрійської імперії у першій пол. XIX ст.
39. Харківський університет і його місце в історії української культури.
40. Українські землі у складі Російської імперії у другій половині XIX ст. «Великі реформи» 60-70 рр. та їх наслідки.
41. Тарас Шевченко: оцінка суспільно-політичного значення творчості поета.
42. Український національний рух у Російській імперії в середині - другій пол. XIX ст.: умови розвитку, програми, діячі.
43. Національний рух у Західній Україні (друга пол. XIX - поч. XX ст.).
44. Перші українські політичні партії початку XX ст. та їхні програми.
45. Україна в період революції 1905-1907 рр. у Російській імперії.

46. Україна в роки Першої світової війни (1914-1918 рр.).
47. Особливості та напрями розвитку української культури другої пол. XIX - поч. XX ст.
48. Наукова та суспільно-політична діяльність М.С. Грушевського.
49. Початок національно-демократичної революції в Україні. Утворення та діяльність Центральної Ради (лютий - червень 1917 р.).
50. Боротьба за українську автономію у 1917 р. I та II Універсали Центральної Ради.
51. III Універсал Центральної Ради. Проголошення УНР, значення цього акту.
52. Українська діаспора в середині XIX - другій пол. XX ст.
53. Українська Народна республіка наприкінці 1917 - на початку 1918 рр. IV Універсал та проголошення незалежності.
54. Здобутки та прорахунки в політиці Гетьмана П. Скоропадського.
55. Директорія та її діяльність. Постать С. Петлюри.
56. Західноукраїнська Народна Республіка: виникнення, історична доля.
57. Причини, характер та особливості селянського повстанського руху в Україні в 1918-1921 рр. Основні положення соціально-політичної програми Н. Махно.
58. Громадянська війна в Україні 1919-1921 рр. Здобутки та наслідки Національно-демократичної революції.
59. Радянська Україна в 20-х рр. XX ст.: політичне становище в складі СРСР.
60. Українське національне відродження 20-х років XX ст. та політика українізації.
61. Радянська Україна в 30-х роках XX ст.: модернізація по-сталінськи.
62. Голодомор (1932-1933 рр.). Причини, наслідки.
63. Сталінський терор в Україні: причини та масштаби.
64. Західна Україна, Буковина та Закарпаття в 1920-1939 рр. Український національно-визвольний рух.
65. Україна напередодні та на початку Другої світової війни (1939-1941 рр.).
66. Особливості окупаційного режиму в Україні (1941-1944 рр.). Рух опору: партизани, підпілля, Українська Повстанська армія.
67. Підсумки та наслідки Другої світової війни для України.
68. Україна в повоєнний період (1946-1953 рр.).
69. «Відлига» та національний рух 50-60-х рр. XX ст. в Україні.
70. Правозахисний рух в Україні протягом 60-80 рр. XX ст.
71. Україна в добу кризи авторитарної системи (70-ті - перша пол. 80-х рр. XX ст.).
72. Україна в роки «перебудови» та демократичної революції (1985-1991 рр.).
73. Проголошення державної незалежності України 24 серпня 1991 р.
74. Незалежна Україна у 90-ті роки XX ст. - на початку XXI ст.: соціально- економічний розвиток.
75. Політичний розвиток України в 90-х роках XX - на початку XXI ст. Сучасні політичні партії України.
76. Конституція України 1996 р.: розробка та прийняття.
77. Міжнародне становище України наприкінці XX - на початку XXI ст. Україна та Європа. Українсько-російські відносини.
78. Основні напрями внутрішньої та зовнішньої політики в Україні в кінці XX - на початку XXI ст.
79. Релігійне протистояння.
80. Берестейська Унія.
81. Наступ католицизму.
82. Полемічна література.

83. Розквіт Київського православ'я.
 84. Петро Могила. Структура Києво-Могилянської академії; виховні принципи та навчальний процес в академії
 85. Стан української культури в період «хрущовської відлиги»; особливості розвитку освіти: вища школа; література, театр та кіно, музика; розвиток архітектури та мистецтва.
 86. Становище української культури у незалежній державі; архітектура та образотворче мистецтво; розвиток музичного та театрального мистецтва; становище українського кінематографу, телебачення, радіо тощо.
 87. Проблеми мовно-культурні у різних регіонах. Культурні досягнення української діаспори

9. ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ПІДСУМКОВИМ КОНТРОЛЕМ У ФОРМІ ЕКЗАМЕНУ/ ЗАЛІКУ

<i>Денна форма навчання</i>			
<i>Поточний контроль</i>			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи на семінарських (практичних) заняттях			
1.1. Підготовка до практичних занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних занять	25
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виносяться на самостійне вивчення	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ¹ , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота студента)			
1.3. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе)	10
1.4. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять або ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	5
Разом балів за поточний контроль			50
Підсумковий контроль екзамен			50
Всього балів			100

¹ Індивідуально-консультативна робота викладача зі студентами

Заочна форма навчання			
Поточний контроль			
Види самостійної роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи під час аудиторних занять			
1.1. Підготовка до аудиторних занять	Відповідно до розкладу	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час аудиторних занять	15
За виконання контрольних робіт (завдань)			
1.2. Підготовка контрольних робіт	-//-	Перевірка контрольних робіт (завдань)	15
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.3. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виноситься на самостійне вивчення	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ² , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота студента)			
2.1. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе) під час ІКР	5
2.3. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	5
Разом балів за поточний контроль			50
Підсумковий контроль екзамен			50
Всього балів підсумкової оцінки			100

10. КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ (для екзамену)

Рівень знань оцінюється:

- «відмінно» / «зараховано» А - від 90 до 100 балів. Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з

² Індивідуально-консультативна робота викладача зі студентами

виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «добре» / «зараховано» В - від 82 до 89 балів. Студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «добре» / «зараховано» С - від 74 до 81 балів. Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;

- «задовільно» / «зараховано» D - від 64 до 73 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, рефератів (есе);

- «задовільно» / «зараховано» E - від 60 до 63 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до самостійної роботи.

- «незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» Fx – від 35 до 59 балів. Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

- «незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» / «не зараховано» F – від 0 до 34 балів. Студент не володіє навчальним матеріалом.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100 (10-12)	A	Відмінно	зараховано
82-89 (8-9)	B	Добре	
74-81(6-7)	C		
64-73 (5)	D	Задовільно	не зараховано
60-63 (4)	E		
35-59 (3)	Fx	незадовільно	
1-34 (2)	F		

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Аркас М. Історія України-Русі. Одеса : Маяк, 2019. 392 с.
2. Богачевська-Хомяк М. Білим по білому. Жінки у громадському житті України 1994-1939. Львів : Бурмакс, 2018. 489 с.
3. Гречило А. Завітій Б. Наш герб. Харків : КнигарняС, 2018. 377с.
4. Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної української нації XIX–XX ст. Київ : yakaboo Publishing 2019. 656 с.
5. Плохій С. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності. Київ : yakaboo Publishing, 2021.
6. Полянський О., Труба Р. Історія України: навч. посіб. для сем. занять для студ. неіст. спец. ВНЗ. Львів : Бурмакс, 2019. 468 с.
7. І. Підкова, Р. Шуст, І. Гирич. НАН України. Інститут історії України. Історія України : А-Я. Київ: Генеза, 2018. 1520 с.
8. Мицик Ю. Історія України : навч. посібник. Київ : Клію, 2019. 677 с.
9. Остафійчук В. Історія України: сучасне бачення: навч. посібник. Київ : Знання-Прес, 2020. 422с.
10. Таїрова-Яковлева Т. Повсякдення, дозвілля і традиції козацької еліти Гетьманщини. Київ : Генеза 2018. 184 с.
11. Тіні згаданих предків. Від склавинів до русинів. Прадавня Україна, Русь і походження українців. Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2018. 351с.

Допоміжна

1. Бондар Г.А. Новітня історія України (1914 – 2008 рр.). Київ : Знання. 2019. 395с.
2. Кульчицький С.В., Історія України від найдавніших часів до сьогодення. Збірник документів і матеріалів. Київ-Чернівці : Книги. 2019. 752с.
3. Баран В., Козак Д., Терпиловський Р. Походження слов'ян. Київ : Генеза., 2021. 498с.
4. Багалій Д. Нарис історії України. Доба наступального господарства. Київ : Генеза. 2020. 369с.
5. Бунятян К.П., Зубар В.М. Трипільська культура. Історія України. Львів: Бурмакс. 2019. 458с.
6. Вовк Ф. Антропологічні особливості українського народу. Київ : Київдрук 2020. 340с
7. Глібко Л. Україна – прабатьківщина індоевропейців. Історія України. Київ : Генеза. 2020.
8. Залізняк Л. Нариси стародавньої історії України. Київ : Генеза. 2019. 457 с.
9. Залізняк Л.Л. Походження українського народу. Київ : Клію. 2021. 879с.
10. Ісаєвич Я. Україна давня і нова. Народ, релігія, культура. Львів : Бурмакс, 2019. 351с.

Інформаційні ресурси

1. Інститут історії Національної Академії наук України <http://history.org.ua/uk> (остання дата звернення 15.06.2022)
2. Національна бібліотека України ім. І.І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua> (остання дата звернення 15.06.2022)
3. Історія українського козацтва www.cossackdom.com (остання дата звернення 15.06.2022)
4. Культурологічна бібліотека http://kultura.ho.ua/books_ku.htm (остання дата звернення 15.06.2022)
5. Історія України <http://history.franko.lviv.ua> (остання дата звернення 15.06.2022)